

Till
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Stockholm den 28 april 2020

Remiss: Klimatdeklaration för byggnader, DS 2020:4, Dnr Fi Fi2020/00475/BB

Fastighetsägarna Sverige har beretts tillfälle att yttra sig över ovannämnda promemoria.

Fastighetsägarnas yttrande:

Fastighetsägarna är positiva till införande av klimatdeklarationer **men anser** att föreliggande förslag är ofullständigt och riskerar suboptimering.

Fastighetsägarna bedömer att större nytta för att minska klimatpåverkan från bygg- och fastighetssektorn och därmed för klimatet uppnås om förslaget tillåts kompletteras efter pågående uppdrag till Boverket innan det verkställs.

Fastighetsägarna anser att industrianläggningar och verkstäder inte ska undantagna. Fastighetsägarna kan inte se att regeringen tillräckligt kunnat motivera varför dessa byggnader ska vara undantagna kravet.

Fastighetsägarna avstyrker förslag om sanktionsavgifter. Då syftet med klimatdeklarationer i detta inledande skede föreslås vara att de ska lagras hos Boverket står föreslagna sanktionsavgifter inte i proportion till kravet på klimatdeklaration. Motkrav på klimatdeklaration för att erhålla slutbesked är tillräckligt om regeringen går vidare med att införa ett ofullständigt regelverk. I avsaknad av att deklarerationer ska påvisa att byggherren uppfyller en kravnivå eller att deklarerationerna fyller ett konsumentupplysningssyfte kan inte sanktionsavgifter motiveras.

Fastighetsägarnas kommentarer:

Fastighetsägarna vill inledningsvis referera till sitt svar till Näringsdepartementet på remissen av Boverkets rapport 2018 (Dnr N2018/04684/BB). Fastighetsägarna lyfte då fram sex aspekter som talar emot ett införande i föreslagen utformning. I detta svar har vi utvecklat vårt resonemang vidare.

Fastighetsägarna anser att införande av lagkrav på Klimatdeklarationer bör invänta till dess förslaget kompletteras till att

- a) omfatta en byggnads hela livscykel,
- b) gränsvärden tagits fram
- c) fokus läggs på klimat kalkyler tidigt framför bokförings-LCA i efterhand
- d) ev fler byggnadsdelar omfattas
- e) ev anpassning till EUs Level(s) enligt EU Circular Economy Action Plan utretts.

Regeringen har genom Bostadsministern redan aviserat att den nödvändiga komplettering Fastighetsägarna efterlyser är förestående och uppdrag har redan givits till Boverket.

Regeringens behandling av remissvar i förra remissrundan

Fastighetsägarna anser att regeringen borde tagit till sig eller bemött de invändningar som framfördes i remissomgången av Boverkets rapport. Sid 30–31 i promemorian listar högst relevanta invändningar, som till exempel:

”Flera av de remissinstanser som avstyrker förslaget riktar i huvudsak kritik mot att deklARATIONEN enbart omfattar byggskedet och betonar vikten av att hela livscykeln inkluderas. KlimatdeklARATIONEN kan ge en missvisande bild av en byggnads klimatpåverkan över hela dess livscykel och leda till felaktiga beslut och suboptimeringar samt snedvrda konkurrensen mellan olika byggmaterial och konstruktioner.”

respektive

”Vissa instanser lyfter att klimatdeklARATIONEN riskerar att få begränsad effekt eftersom klimatdeklARATIONEN kan upprättas efter det att byggnaden står klar och då inga kravnivåer föreslås. Arbetet med klimatdeklARATIONEN behöver inledas i ett tidigt skede för att kunna vara underlag för val som minskar klimatpåverkan. Mot bakgrund av detta föreslår vissa instanser att klimatdeklARATIONEN ska genomföras i två steg med en initial klimatberäkning i ett tidigt skede och en slutlig klimatdeklARATION i ett senare skede.”

Regeringen går trots det vidare med att föreslå, och i allt väsentligt upprepa, det Boverket redan framfört utan att behandla eller bemöta de förbättringsförslag som inkommit.

Stora risker med att införa krav på klimatdeklARATIONER stegvis

Om branschen från 2022 avkrävs att lära sig att ta fram partiella klimatdeklARATIONER efter färdigställande av byggprojekt för att relativt kort därefter introduceras för ett mer ändamålsenligt regelverk skapas en ryckighet, otydlighet och osäkerhet.

Fastighetsägarna anser att regeringen bör sträva efter att redan från start introducera långsiktigt hållbara förutsättningar för branschen att anpassa sig efter. För att deklARATIONERNA ska ge klimatnytta behöver klimatberäkningar utföras redan i bygglovs- eller anbudsskedet för att kunna välja det mest klimatsmarta alternativet. För att kunna göra det är det centralt att även få med en livscykelberäkning av byggnadens hela livscykel inklusive förvaltning, rivning och återbruk.

Förenlighet med EU Circular Economy Action Plan

Fastighetsägarna vill anföra att EU:s Circular Economy Action Plan innehåller förslag om att offentlig upphandling ska använda sig av Level(s). Om Sverige introducerar klimatdeklARATIONER enligt föreliggande förslag kommer dessa inte vara enligt Level(s) och därmed oanvändbara för att Sverige ska kunna följa Circular Economy Action Plan.

Utan ett starkare syfte kan ett lagkrav inte motiveras

Enligt promemorian är syftet med införande av lagkrav att regeringen vill öka medvetenheten och kunskap om klimatpåverkan från byggprocessen. Kunskapshöjning är ett vällovligt syfte, men ändå otillräckligt för lagreglering. Syftet med olika deklARATIONER är normalt att antingen påvisa uppfyllnad av krav (jfr skattedeclaration) och/eller att för att informera konsumenter/investerare (jfr innehållsdeklaration). Presenterat förslag fyller inget av dessa två syften.

Fastighetsägarna anser att Sveriges klimatarbete förtjänar lagar med tydligare syfte och mål.

Det enda syftet klimatdeklarationerna föreslås fylla är att de ska lämnas in för att erhålla slutbesked. Deklarationerna ska inte användas för att en byggherre ska påvisa att man uppfyller ett gränsvärde eller för att deklarerera klimatpåverkan för konsument eller investerare. Deklarationerna ska efter erhållet slutbesked samla damm hos Boverket.

Förslaget är inte teknikneutralt

Då förslaget endast omfattar klimatdeklaration av produkt och byggskedet (A1-A5 enligt SS-EN 15978) innebär det att det för fastighetsägare viktiga användnings-, rivning- och återbruksskede inte tas med i klimatdeklarationerna. När det görs livscykelanalyser anser Fastighetsägarna att en byggnads alla skeden måste tas med, annars förtas mycket av analysen. EUs Level(s) rekommenderar till exempel att byggnadens hela livscykel tas med. Det är också uppenbart att lagkrav på klimatdeklarationer som endast behandlar byggskedet är ett konkurrensnedvridande förslag som skulle få konsekvenser för till exempel materialval. För Fastighetsägarna är det ytterst viktigt att det inte införs lagkrav där viktiga delar av en byggnads livscykel inte ska medräknas.

Bokförings-LCA fyller begränsad nytta

Klimatdeklaration av byggskedet föreslås utföras först efter byggskedet, sk bokförings-LCA. Det innebär att den LCA-analys som krävs för att upprätta klimatdeklarationer kommer att ske först efter byggskedet trots vad Regeringen anför i promemorian. Regeringen lyfter själva fram att "Beräkning av miljö- och klimatpåverkan under en byggnads livscykel, en s.k. livscykelanalys, är mest intressant i ett tidigt skede eftersom resultaten då kan ligga till grund för miljömedvetna val av t.ex. utformningen av byggnaden." Trots det läggs ett förslag fram som medför att LCA-analyser, så som förslaget är utformat, inte utgöra ett beslutsunderlag för åtgärdsval utan bli en redogörelse i efterhand till begränsad nytta. Genom att föreslå att deklARATIONEN görs i efterhand devalverar Regeringen betydelsen av LCA-beräkningar som analys för åtgärdsval. I till exempel Nederländerna ska LCA-beräkning lämnas in till bygglovet vilket gör att den verkar som underlag för åtgärdsval.

Ensidigt fokus på byggskede kan vara kontraproduktivt och leda till sämre kvalitet

Fastighetsägarna varnar för att fokus på att begränsa klimatpåverkan i byggskedet kan komma att ske på bekostnad av långsiktigt hållbara lösningar över tid. Risken är att med ökat fokus på byggskedet kommer viktiga funktioner under förvaltningsskedet nedprioriteras. Därmed kan förslaget få motsatt effekt för klimatet, kortsiktiga lösningar i byggskede leder till bristande funktioner i förvaltningsskedet som måste repareras eller byggas om till en sammanlagt högre klimatbelastning.

Boverkets rapport lyfte förtjänstfullt fram att det dessutom finns en risk att ökat fokus på klimat kan ske på bekostnad av andra viktiga funktioner som brandskydd eller fuktsäkerhet. Som exempel nämns enstegstätade fasader som varnande exempel.

FASTIGHETSÄGARNA SVERIGE

Reinhold Lennebo
Verkställande direktör

Rikard Silverfur
Chef Utveckling & Hållbarhet